

חוק שירות בטחון (תיקון), תשי"ט-1959 *

1. בסיפא 1 לחוק שירות בטחון, תשי"ט-1949¹ (להלן - החוק העיקרי) - תיקון סעיף 1
- (1) בהגדרת "תושב קבוע", בסופה, יבואו אלה:
 "או מי שרואים את שהותו כישיבת קבע מכוח סעיף 17א";
- (2) בהגדרה "יוצא-צבא", במקום הרישה תבוא רישה זו:
 "יוצא-צבא" - אזרח ישראלי או תושב קבוע שהם באחד הגילים האלה:
- (3) בסוף הסעיף תבוא הגדרה זו:
 "זמן", לענין חובת התייצבות לפי חוק זה - לרבות תקופת זמן שתחיי-
 לתה ביום מסויים או מעשיית דבר מסויים או מאירוע מאורע מסויים."
2. בסיפא 2 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן זה:
 "ג) בדבר קביעת הגיל לענין חוק זה יחולו ההוראות המיוחדות
 שבתוספת לחוק זה."
3. בסיפא 4 לחוק העיקרי - תיקון סעיף 4
- (1) בסעיף קטן (ד), לפני המלים "תושב קבוע", בכל מקום שהן, יבואו
 המלים "אזרח ישראלי או";
- (2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא סעיף קטן זה:
 "(ה) יוצא-צבא וכן אדם בגיל 17 שנה, שהתייצבו לרישום מכוח
 סעיף זה, חייבים לשאת אתם תמיד תעודה המעידה על התייצבותם,
 כפי שנקבע בתקנות, ולהראותה לשוטר וכן לפוקד או למי שהוסמך על
 ידיו, כשידרשו לכך."
4. בסיפא 5 לחוק העיקרי - תיקון סעיף 5
- (1) בסעיף קטן (ג), בסופו, יבוא "או בלתי כשר ארעית מבחינה רפואית
 לשירות בטחון (להלן - בלתי כשר ארעית לשירות)";
- (2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה:
 "(גג) (1) יוצא-צבא שנמצא בלתי כשר לשירות או בלתי כשר ארעית
 לשירות, רשאי הפוקד לקראו להתייצבות לבדיקה חוזרת לשם
 קביעת כשרו לשירות (להלן - בדיקה חוזרת), והוא חייב להתייצב
 בזמן ובמקום שנקבעו בקריאה; אולם מי שנמצא בלתי כשר לשירות
 כתוצאה ממחלה, מהחמרת מחלה או מחבלה שאירעו לו בתקופת שיר-
 רות בטחון עקב שירות זה לא ייקרא עוד לבדיקה חוזרת; והכל
 בלי לגרוע מהוראות סעיף 19 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום),
 תשי"ט-1949².
- (2) מי שנמצא בלתי כשר לשירות ובבדיקה חוזרת נמצא כשר
 לשירות אך כבר מלאו לו 23 שנה, לא ייקרא אלא לשירות מילואים
 בלבד.
- (3) בכל בדיקה חוזרת תשתמש הועדה הרפואית במבחנים שהם
 בתוקף בשעת ביצוע הבדיקה החוזרת;"

1. נתקבל בכנסת ביום ד' בשבט תשי"ט (13 בינואר 1959); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 354, תשי"ט, עמ' 2.

1 ס"ח 25, תשי"ט, עמ' 271.

2 ס"ח 25, תשי"ט, עמ' 278.

(3) במקום סעיף קטן (ד) יבוא סעיף קטן זה:

“(ד) מצאה ועדה רפואית יוצא-צבא כשר לשירות, בלתי כשר לשירות או בלתי כשר ארעית לשירות, יודיע יושב ראש הועדה בכתב אח החלטת הועדה ליוצא-הצבא ולפוקד, והם רשאים, בתנאים שנקבעו בתקנות, לבקש, כי ועדה רפואית עליונה תבדוק את יוצא-הצבא בדיקה נוספת ותקבע את כשרו לשירות.”;

(4) במקום סעיף קטן (ו) יבואו סעיפים קטנים אלה:

“(ו) פוקד רשאי, בצו, לקרוא לאזרח ישראלי או לתושב קבוע שמלאו להם 17 שנים להתייצב לבדיקה רפואית במקום ובזמן שנקבעו בצו, לשם קביעת כשרם לשירות בטחון, ובחישוב גילם לא יחול סעיף 2(ב); ניתן צו כזה יחולו על אותו אזרח ישראלי או תושב קבוע הסעיפים הקטנים (ב), (ג), (גג) ו-(ד) כאילו היה יוצא-צבא.

(ז) מי שהורשע לפי סעיף 16 על אי התייצבות בזמן ובמקום שנקבעו על ידי פוקד או ועדה רפואית לשם קביעת כשרו לשירות בטחון, חייב להתייצב לשירות בטחון, אף על פי שכשרו לשירות בטחון עדיין לא נקבע; אך לא יתחיל באימוץ צבאי כל עוד לא נבדק בדיקה רפואית לצורך קביעת כשרו הרפואי לשירות בטחון ונמצא כשר לשירות, והוראות סעיף זה יחולו על הבדיקה, בשינויים המחוייבים לפי הענין; הבדיקה תהיה תוך חודש ימים מהתייצבותו, ואם סירב להיבדק, דינו כדין מי שהפר את הסעיף 122 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.³”

תיקון סעיף 6

5. בסעיף 6 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (אא) לפני המלים “תושב קבוע” בכל מקום שהן, יבואו המלים “אזרח ישראלי או”;

(2) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא סעיף קטן זה:

(הה) נמצא אדם בלתי כשר ארעית לשירות לא תבוא במנין התקופות להתייצבות לפי הסעיפים הקטנים (ד) או (ה), התקופה שנקבעה לענין זה בתקנות לגבי המבחן שמכוחו נמצא בלתי כשר ארעית לשירות.”

החלפת סעיף 9

6. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

9. (א) לפוקד, לוועדה רפואית ולועדה רפואית עליונה יהיו, בנוסף לסמכויותיהם האחרות לפי חוק זה, כל הסמכויות שאפשר להעניקן לוועדת חקירה לפי הסעיפים 5 ו-5א לפקודת ועדות חקירה.⁴

(ב) פוקד רשאי לאשר, בתעודה בחתימת ידו, כי אדם פלוני חייב בהתייצבות לרישום, לבדיקה רפואית, לשירות סדיר או לשירות מילואים ולא קיים חובה זו בזמן שנקבע לקיומה בחוק זה או על פיו, וכל שומר שבידו התעודה האמורה רשאי לעצור אותו אדם ולהביאו ללשכת גיוס או למקום אחר הנועד להתייצבותו של אותו אדם.”

תיקון סעיף 11

7. בסעיף 11 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבואו סעיפים אלה:

“(אא) (1) יוצא-צבא, אזרח ישראלי, שהוא גם אזרח מדינת-חוץ שהוא יושב בה ישיבת קבע, רשאי שר הבטחון, בתעודה בחתימת ידו, לפטרו מן החובות המוטלות עליו לפי חוק זה, כולן או מקצתן;

³ ס"ח 189, תשט"ו, עמ' 171.

⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' 152.

(2) שר הבטחון יקבע בתקנות הוראות מיוחדות לביצוע הוראות סעיף קטן זה.
(אב) שר הבטחון רשאי, בצו, אם ראה לעשות כן מטעמים הקשורים בהיקף הכוחות הסדירים או כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל, או מטעמים הקשורים בצרכי החינוך, ההתיישבות או המשק הלאומי, או מטעמי משפחה, או מטעמים אחרים כיוצא באלה (להלן – טעמים מיוחדים) –

(1) לפטור יוצא-צבא מחובת שירות סדיר, או להפחית את תקופת השירות הסדיר של יוצא-צבא;

(2) לפטור, לתקופה מסויימת או לחלוטין, מחובת שירות מילואים יוצא-צבא החייב בשירות מילואים.”

8. במקום סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

12. שר הבטחון רשאי, אם ראה לעשות כן מטעמים מיוחדים, לדחות בצו, לפי בקשתו של יוצא-צבא, לתקופה שיקבע, את התייצבותו של יוצא-צבא לרישום, לבדיקה רפואית או לשירות סדיר או לשירות מילואים או את המשך שירות זה אם כבר החל בשירות; הדחיה יכולה להיות בתנאים או ללא תנאים, ושר הבטחון רשאי לבטל את הדחיה, אם שוכנע שלא קיימים תנאי מהתנאים שקבע לדחיה.”

9. בסעיף 13 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן זה:

”ג) מי שנקרא להתייצב לרישום מכוח חוק זה, לא יצא לחוץ לארץ גם לפני תחילת התקופה שבה הוא עלול להיקרא לשירות סדיר אלא על פי רשיון מאת שר הבטחון, זולת אם נמצא בלתי כשר לשירות.”

10. אחרי סעיף 13 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

13א. (א) היה לפוקד יסוד סביר להניח, כי פטור או דחיה או קביעת אי-כושר כלשהי לגבי אדם פלוני היו תוצאה של מסירת ידיעות כוזבות או של מעשי מרמה או הטעיה אחרים, הן של אותו אדם והן של אחר, רשאי הוא להורות על עיון חוזר בדבר על ידי מי שמוסמך לכך, הכל לפי הענין.

(ב) מי שחזר ועיין יתן לנוגע בדבר הזדמנות להשמיע את דבריו ואם שוכנע כי הפטור או הדחיה או קביעת אי-הכושר היו תוצאה ממסירת ידיעות או ממעשים כאמור, רשאי הוא לבטלם על פי חומר הראיות שלפניו.

(ג) לענין מילוי חובה לפי חוק זה, תקפה של החלטת ביטול בעיון חוזר היא למפרע מיום מתן הפטור או הדחיה או הקביעה הקודמת של אי-הכושר, והנוגע בדבר יקיים את הוראות חוק זה וכל צו, הוראה ותקנה אחרת שניתנו לפיו כאילו לא ניתנו הפטור או הדחיה או לא נקבע אי-כשרו לשירות בטחון, הכל לפי הענין, ולא יבוא במנין התקופות שבסעיף 6(ד) ו-ה) הזמן שעבר ממתן הפטור או הדחיה או מן הקביעה הקודמת עד לביטולם, הכל לפי הענין.

(ד) הוראות סעיף זה אינן גורעות לא מאחריותו הפלילית של אדם ולא מסמכויות אחרות, הן לפי חוק זה והן לפי כל דין אחר.”

החלטת סעיף 12

”דחיה

תיקון סעיף 13

הוספת סעיף 13א

”עיון חוזר

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה:

”(א) צו לפי הסעיפים 6(אא), 11(אב) או 12 יכול להיות אישי או לסוג מסויים; כל צו אחר לפי חוק זה יכול להיות כללי או לסוג מסויים או אישי, וכל צו אישי שניתן שלא מכוח צו כללי או מכוח צו לסוג מסויים, יהיה מנומק.”;

(2) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא סעיף קטן זה:

”(ו) צו שנמסר או נשלח לאדם שעליו הוא חל, בדרך האמורה בסעיף קטן (ה), רואים אותו כאילו הגיע לידיעתו של אותו אדם בזמן האמור בסעיף קטן (ה), אף אם פורסם הצו לאחר מכן ברשומות.”

12. בסעיף 16 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא סעיף קטן זה:

”(ג) בתביעה פלילית על אי מילוי חובת התייצבות לפי חוק זה –

(1) הראיה על הנאשם, כי בזמן הנועד לקיום חובת ההתייצבות לא היה תושב קבוע ולא היה בגיל שבו הוא חייב בקיום החובה האמורה; אולם בית המשפט רשאי, אם ראה צורך בכך לשם עשיית צדק, להטיל את חובת הראיה בענינים האמורים על התובע;

(2) בכפוף לאמור בפסקה (1) אין על התובע להוכיח אלא שהנאשם חייב באותה חובה, ואם הוכיח זאת – על הנאשם הראיה שמילא אותה חובה.”

13. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

17א. (א) שהה אדם בישראל על פי רשיון לשיבת מעבר, לשיבת ביקור או לשיבת ארעי כאמור בחוק הכניסה לישראל, תשי”ב–1952⁵ ונשאר בישראל ששה חדשים לפחות לאחר שפג תקפו של הרשיון מבלי שחודש, רשאי פוקד להתרות בו בכתב כי אם לא ישיג רשיון לשיבת כאמור תוך שלושה חדשים מיום מסירת ההתראה לידיו, יראו, לענין שירות בטחון, את שהותו בישראל כשיבת קבע; עברו שלושה חדשים ולא הושג הרשיון, יראו, לענין חוק זה, מאותו יום ואילך את שהותו של האדם בישראל כשיבת קבע.

”חובת שירות בטחון של השוהה בארץ ללא רשיון

(ב) תושב קבוע מכוח סעיף זה, ינהגו בו, לענין חוק זה, כאילו הגיע ארצה כעולה ביום שהיה לתושב קבוע כאמור.

(ג) מסירתה של התראה לפי סעיף זה תהיה מסירה כדין, אף אם נמסרה לבן-משפחה של הנוגע בדבר הגר אתו ושמלאו לו 18 שנה, או אם נשלחה לנוגע בדבר בדואר רשום לפי מענו הרגיל או מענו האחרון.

(ד) בחישוב כל תקופה לפי סעיף זה לא יבואו במנין –

(1) כל תקופה שבה היה הנוגע בדבר במאסר או במעצר על פי כל דין, או שהיה משוחרר ממאסר או ממעצר בערבות על פי כל דין;

5 ס”ח 111, תשי”ב, עמ’ 354.

(2) התקופה שבין הגשת הבקשה של הנוגע בדבר להיתר יציאה לפי כל דין לבין היום שבו הודיעו לו כדין על מתן ההיתר; אולם הוראה זו לא תחול על איסור יציאה שהוטל על ידי בית משפט או בית דין מוסמך בתובענה אזרחית או על ידי פקיד הוצאה לפועל ראשי בביצוע פסק דין או החלטה אחרת שניתנו בתובענה אזרחית.

14. בסוף החוק העיקרי תבוא תוספת זו:

הוספת תוספת

„תוספת
(סעיף 2ג)

1. בתוספת זו –

הגדרות

”תעודה אישית” – תעודת לידה, דרכון, תעודת מסע, תעודת זיהוי ותעודה כיוצא באלה, וכן כל מסמך שבו רשם עובד הציבור, במילוי תפקידו, את גילו של אדם; ”עובד הציבור” – כמשמעותו בחוק לתיקון דיני העונשין (עובדי הציבור), תשי”ז–1957.

צו למסור ראיות בדבר גיל

2. היה לפוקד יסוד סביר להניח, כי אדם פלוני נקרא או עשוי להיקרא לרישום מכוח סעיף 4 לחוק, רשאי הוא לצוות עליו, בצו אישי, למסור לפוקד ראיות בדבר גילו של אותו אדם.

סמכויות הפוקד לקביעת גיל ולהורות על בדיקה רפואית

3. נצטווה אדם למסור ראיות בדבר גילו מכוח חוק זה, או שמסר ראיות בדבר גילו בהליכי רישום לפי סעיף 4 לחוק, יחולו הוראות אלה:

(1) לא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את החודש שבו נולד, יורה הפוקד בכתב לנהוג בו כאילו נולד בחודש הראשון של השנה שבה נולד;

(2) לא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את היום בחודש שבו נולד, רשאי הפוקד להורות בכתב לנהוג בו כאילו נולד ביום הראשון של החודש האמור;

(3) רשאי הפוקד, בכל מקרה, לצוות על אותו אדם, בצו אישי, להתייצב לפני ועדה רפואית שהוקמה לפי סעיף 5 לחוק לשם בדיקת גילו מבחינת התפתחותו הגופנית, השכלית והנפשית (להלן – בחינה רפואית) בזמן ובמקום שיקבעו הוא או הועדה הרפואית, ואותו אדם חייב להתייצב לפני הועדה הרפואית, בזמן ובמקום האמורים, להיחקר על ידיה ולהיבדק כל בדיקה רפואית או אחרת שהועדה תמצא לגכון לשם קביעת גילו;

(4) ”שנה” ו”חודש”, לענין סעיף זה, הם השנה והחודש לפי הלוח ששימש להוכחת שנת לידתו של הנדון, בין שהוא הלוח העברי ובין שהוא לוח אחר.

הכרעת בית המשפט אחרי בדיקה רפואית

4. מצאה הועדה הרפואית, כי גילו של הנבדק על ידיה, על פי תוספת זו, כפי שמסר עליו בהליכי הרישום או כפי שנרשם בתעודותיו האישיות, אינו מתיישב עם תוצאות הבדיקה, רשאי פוקד לבקש מבית המשפט המחוזי מתן הצהרה על גילו של הנבדק לענין חוק זה.

5. הודיע אדם פלוני, או מי שאדם פלוני עומד בפיקוחו, לפני עובד הציבור הפועל במילוי תפקידו, על גילו של אותו אדם והודעה זו אינה מתיישבת עם הרשום בתעודות אישיות של אותו אדם, רשאי פוקד להורות בכתב, לאחר שנתן הזדמנות לנוגע בדבר להשמיע את טענותיו ושוכנע כי ההודעה לא ניתנה לצרכי השתמטות משירות בטחון ואף אין טעם סביר אחר לסתור את ההודעה, כי לענין חוק זה יראו את ההודעה כנכונה.

סתירה בין תעודות אישיות והודעות בפני עובד ציבור

6. הרואה את עצמו נפגע על ידי הוראת פוקד לפי חוק זה בדבר גילו, רשאי, תוך שלוש ימים מהיום שהוראה זו הובאה לידיעתו, לבקש מבית המשפט המחוזי שיצהיר על גילו לצרכי חוק זה; אולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הבקשה לתקופה שלא תעלה על שלוש ימים נוספים אם ראה טעם סביר לכך; הגשת בקשה לפי סעיף זה אינה מעכבת את ביצועה של הוראת הפוקד.
7. המבקש מבית המשפט להצהיר על גילו של פלוני לצרכי חוק זה יפרש מטרה זו בבקשתו, ומשעשה כן יפרש בית המשפט בהחלטתו כי ההצהרה ניתנה למטרה האמורה; לא פורש הדבר בהחלטת בית המשפט, או שלא הוגשה הבקשה לפי סעיף 6 תוך המועד שנקבע לפי תוספת זו, לא תשמש החלטת בית המשפט ראייה לענין חוק זה.
8. מי שבית המשפט מתבקש להצהיר על גילו לצרכי חוק זה כאמור, בין שהוא מבקש ובין שהוא משיב, חייב להתייצב לפני בית המשפט על פי הזמנתו, ולהיבדק כל בדיקה רפואית או אחרת שבית המשפט ימצא לנכון לשם מתן ההצהרה המבוקשת.
9. בית המשפט לא יהיה קשור בדיני הראיות, ובין השאר רשאי הוא לקבוע את הגיל על סמך מסקנותיה של הועדה הרפואית בלבד.
10. הוראות תוספת זו אינן גורעות מסמכויות בית המשפט לפי כל דין אחר.
11. כל הוראה לפי תוספת זו יביא הפוקד לידיעת הנוגע בדבר בדרך שבה מותר להביא צו לידיעתו של אדם לפי סעיף 15(ה) לחוק.
15. (א) סעיף 5(גג) לחוק העיקרי יחול גם על מי שנמצא בלתי כשר לשירות לפני תחילתו של חוק זה.
- (ב) סעיף 13א לחוק העיקרי יחול גם על מסירת ידיעות כוזבות ומעשי מרמה והטעיה אחרים שהיו לפני תחילתו של חוק זה.

דוד בן-גוריון
שר הבטחון

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק לתיקון פקודת המשקאות המשכרים (ייצור ומכירה), תשי"ט-1959 *

1. בסעיף 2 לפקודת המשקאות המשכרים (ייצור ומכירה)¹ (להלן – הפקודה) –
- (1) בהגדרת "כוהל", במקום "ל-0.7946" יבוא "ל-0.7936";
- (2) במקום הגדרות "עראק", "בירה" ו"קוניאק" יבואו הגדרות אלה:
- "עראק" – כהיל עשוי דרך זיקוק מפירות ומזרעי אניס או אניטול או מכוהל ומזרעי אניס או אניטול, או כהיל עשוי דרך ערבוב כוהל עם אניטול, וכשהוא מהול בנפח שווה של מים מראהו סמיך כעין החלב;

* נתקבל בכנסת ביום ד' בשבט תשי"ט (13 בינואר 1959); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 357, תשי"ט, עמ' 24.

1 חוקי א"י, כרך ב', פרק ע"א, עמ' 774.